

ΑΡΧΕΙΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

ΚΑΙ

ΘΕΩΡΙΑΣ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΝ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

«Τὸ γὰρ αὐτὸ νοεῖν ἐστὶν τε καὶ εἶναι»
ΠΑΡΜΕΝΙΑΗΣ

ΤΑΚΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

Heinrich Rickert Καθ. τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Heidelberg. — Ernst Hoffman Καθ. τοῦ Πανεπιστημίου Heidelberg. — Erich Frank, Καθ. τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Marburg. — Guido Calogero Καθ. τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Φλωρεντίας. — Ραφ. Δήμου, Καθ. τοῦ Πανεπιστημίου Harvard τῶν Ἡν. Πολ. τῆς Ἀμερικῆς. — Κ. Τριανταφυλλόπουλος Καθ. τοῦ Πανεπιστημίου τῶν Ἀθηνῶν. — August Faust Καθ. τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Heidelberg. — Μιχ. Τσαμαδός. — Χ. Τζωρτζόπουλος Καθ. τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. — Franz Boehm ὑφηγ. τοῦ Πανεπιστημίου Heidelberg. — Παν. Κανελλόπουλος Καθ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. — Κωνσταντῖνος Τσάτσος Καθ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν. — Ἰωάν. Θεοδωρακόπουλος Καθ. Πανεπιστημίου Θεσ. νίκης. — Θεμ. Τσάτσος ὑφηγ. Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ: Κ. Σ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

ΨΑΡΡΩΝ 41

1935

στεύουν ὅτι οἱ ἀποθανόντες θὰ τοὺς φέρουν ἐφορείας καὶ ἄλλα ἀγαθὰ. Ἰδιαιτέρα σπουδαιότης καὶ σημασία ἀποδίδεται εἰς τὰ πνεύματα τῶν ἀποθανόντων βασιλέων ἢ φιλάρχων. (Τὸ θέμα τοῦτο ἐπραγματεύθη καὶ ὁ κ. L. Levy Bruhl εἰς τὰ γνωστά του ἔργα περὶ ὧν ἴδε καὶ Ἄρχ. Φιλοσ. Ἔτος Γ. τευχ. 2 καὶ ἔτος Δ. τευχ. 1ον.

* * *

E. S. Russell. The Behaviour of animals (πῶς συμπεριφέρονται τὰ ζῷα. London, E. Arnold. 1934). Τὸ βιβλίον τοῦτο ἔχει ὡς θέμα τὴν συγκριτικὴν ψυχολογίαν περὶ τῆς ὁποίας ἐλλείπουν πρᾶγματι καλὰ συγγράμματα. Ἡ μέθοδος τὴν ὁποίαν προτείνει διὰ τὴν μελέτην τῶν ζῴων εἶναι ἡ τῆς ἀφελοῦς παρατηρήσεως· δηλ. πρέπει νὰ ἀφήσωμεν κάθε εἶδους προκατάληψιν καὶ νὰ παρατηρήσωμεν τὰ ζῷα εἰς περιβάλλον πού τοὺς ἀρέσει, προσέχοντες εἰς τὸ τί κάμνουν ἢ τί προσπαθοῦν νὰ κάμνουν. Πρωτίστως δὲν πρέπει νὰ θεωροῦμεν ὅτι ὅλα τὰ ζῷα εἶνε ἴσα. Ἡ συμπεριφορὰ οἴουδήποτε ζῴου δίδει τὴν ἐντύπωσιν ὅτι ἔχει κάποιαν κατεύθυνσιν· δὲν εἶνε ἀπαραίτητον νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ ζῷον ἔχει συνείδησιν τοῦ σκοποῦ τὸν ὁποῖον ἐπιδιώκει· πάντως ἕμεις ἐνεργεῖ ὡς ἐάν νὰ ἐγνώριζε τὸ διατί. Τὴν λέξιν «ἐνστικτον» ἀντικαθιστᾷ ὁ συγγραφεὺς διὰ τῆς φράσεως «ἐξ ἐνστίκτου συμπεριφορὰ». Μετὰ τὸ ἐνστικτον ἐξετάζει ὁ συγγραφεὺς τὴν νοήμονα ἐνέργειαν, δηλαδὴ τὰ μέσα διὰ τῶν ὁποίων τὸ ζῷον μανθάνει.

* * *

L. Verlaine. Psychologie comparée ou la Physiologie du comportement, Bruxelles 1933. Ὁ συγγραφεὺς προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξη μεταξὺ ἄλλων, ὅτι τὰ ζῷα, ὡς καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, ἔχουν τὴν ἰκανότητα νὰ γενικεύουν. Πρὸς ὑποστήριξιν δὲ τῆς γνώμης του ἀναφέρει παραδείγματα συμπεριφορᾶς πιθήκων, σφυκῶν καὶ ἰδίως τῶν χιμπατζήδων. Ἐν αὐτῷ πράττει ἐν σχέσει πρὸς τὸ Ἀπόλυτον καὶ τὸ Σχετικόν, καταλήγον εἰς τὸ ὅτι τὸ ἀπόλυτον εἶνε προσιτὸν τόσον εἰς τὸν ἄνθρωπον ὅσον καὶ εἰς τὰ ζῷα. Τέλος πραγματευόμενος περὶ τοῦ ἐνστίκτου λέγει «τὸ ἐνστικτον δὲν εἶνε τίποτε»· ἡ ὑποτιθεμένη διαφορὰ μεταξὺ τῆς νοήμονος ἐνεργείας καὶ τῆς ἐξ ἐνστίκτου δὲν εἶνε ἄλλο παρὰ ἡ διαφορὰ μεταξὺ τῆς μορφολογίας ἐνός εἶδους καὶ τῆς μορφολογίας τῶν διαφόρων φυλῶν τοῦ αὐτοῦ εἶδους.

Π Ε Ρ Ι Ο Δ Ι Κ Α

«SCIENTIA» Ἰούλιος 1935.

Th. Frank, Positivistische oder metaphysische Auffassung der Physik?—**J. Errera,** Moment électrique et structure molé-